

3. ali naj bi se te dela županijam ali posebnim skušenim možem izročile?

4. kdo bi stroške tega dela terpeti imel? —

(Dalje sledi.)

Gospodarske skušnje.

(*Posebno dober kreč ali mavta.*) Kader se poleg vodá zida, ali na bregih kakošno pohišje stavi, je dobro, če se navadnemu kreču ali mavti nekaj judovske smole (asfalta) podmeša; tak zmes nek silno močno veže. Pravijo, de pri zidanju staroslavniiga mesta Babilona (kteriga zidanja ostanjke še dan današnji popotniki obiskujejo in občudujejo) so se nek tako zmešaniga kreča poslužili.

(*Limone hraniti.*) Vsaka limona naj se v papir zavije, potem v sol položi, s katero naj se popolnoma pokrije. Tako se dajo limone prav dobre dolgo dolgo shraniti.

Národské staríce.

Šeti list.

Ljubi moj Jože!

Preden Ti kake staríce od našiga naroda in od slovenskih deželá začnem razlagati, naj Ti pred ob kratkim zemljopis nekdanjih slovenskih ali vindskih deželá razložim.

Dan današnji so slovenske dežele kakor je znano: Primorje z Istro in Goriškim, Krajsko, en kos Štajarskiga in Koroškiga. Te dežele so se nekdej, to je, ob Kristusovih časih in še pred, delile v Istro, Krajno, Japodio ali Japydio, po naše blizo Zapudje imenovano, v Norik in Panonio. V teh deželah je stanoval Vindski ali Vendski rod, od kar imate Sava in Drava svoji imeni, prva od „suti“ druga od „dreti“ ali silno naprej tēči. Ker sim ti dve reki v misel vzel, naj Ti povem od nju narodsko povest, Pričkale ste se, ktera med njima skoz Krajsko poteče? Ker se niste mogle vmiriti, ste pogodbo napravile, da tista poteče skoz Krajsko, ktera se bo drugi dan pred zbudila. Sava tisto noč ni nič zaspala, Drava je bila pa terdo zaspala. Ko Sava čuti, da Drava spi, je tiho vstala, in se po namenjeni poti naglo skoz Krajsko vlila. Drava se zbudí — in vidi Savo skoz Krajsko tēči; grozna jeza jo prime, ker si je bila zaspala, in zato jo serdita skoz Koroško vdere. In tako še dan današnji Sava skoz Krajsko tiho spě, Drava pa jezno svojo pot skoz Koroško dere. —

Da so v naših deželah grozno zdavnej Vindi ali Vendi stanovali, Ti bom drugikrat govoril. Zdaj govorim le od nekdanjiga razdeljenja naših slovenskih dežel. Krajna ali Karnia so Rimljani imenovali Goriško, Furlansko in gore nad Venedkami. Tukajšni rojenjaki so pa blizo tudi to Krajna imenovali, kar še zdaj Krajsko imenujemo. Japydia ali Zapudje je bilo en kos Krajne, to je Teržaško primorje, notranje Krajsko, Čičarija in en kos Horvaškiga, ki od Lukoviga Dola ob cesti proti Senjski Reki leži. Norik je obsegel Krajsko deželo, kar je je od Save in Šmarne Gore na gornji kraj, dalje Koroško, Štajarsko, in še dalje nekatere dežele, od katerih govoriti ne spada sémkaj. Kar je Krajskiga od Save na spodnji kraj, to je Dolensko, je po Rimski rajtingi h Panonii spadalo. Te druge dežele so bile cele štete vsaka k enimu posebnimu svojimu kraju; li Krajsko je bilo na vse kraje razkosano.

Kar nekatere hribe zadene, so jih Rimljani tako imenovali, kakor so po svoje od Vendov čuli, ali pa

so jim tudi nove latinske imena dajali. Podkraju so rekli Ocra, Juljovci Alpes Juliae, ker je kakor pravijo Juli Cesar z vojsko čez nje hodil. Carvancas (morebiti od Krivanek) so imenovali Kokro, Albi Montes, to je po naše Bele Gore, so bile Snežnik, in kar jih je blizo njega od Loža dalje.

Ktero ljudstvo je pa v tistih starih časih na Slovenskim stanovalo? Jez pravim, da so bili Vindi, Vendi ali Veneti, slovanski rod. Tebi se bo to čudno, in morebiti neverjetno zdelo, pa le poterpežljivo prebiraj, kar Ti bom zanaprej v nekterih listih pisal. Ko boš vse to prebral potlej sodi: ali imam prav ali ne? Pri tem Ti bom mogel zgodovino Vindov ali Vendov ob kratkim popisati. Za danes naj bo dosti. Bog Te obvari!

Tvoj stari prijatelj
Benkov Tone.

Nova knjiga o slovanskih rečéh.

V Beču (Dunaju) je te dni na svetlo prišla nova knjiga po imenu „Slavische Bibliothek“ herausgegeben von Fr. Miklošić. Erster Band. Cena je 1 gold. 40 kraje. sr. — ali to samo za tiste, ki gosp. izdatelju (in der k. k. Hofbibliothek) do 30. marca novce pošlejo; potem se bo prodajala po 3 gold. Kdor pošlje novce za deset knjiga, dobi jedno na poklon. — Obsežek knjige, ki zapopade 13. važnih členov, in imé slavniga izdatelja, sta nam porok izverstniga dela.

Novičar iz Krajskiga.

Iz Ljubljane. Poslednjikrat smo obljubili nagovore naznaniti, s kterimi se je porotna sodba v Ljubljani pričela. Danes prinesemo slovenska nagovora gg. predsednika in državniiga pravdnika. Pervi se je takole glasil:

„Po vstavi, katero smo po milosti našega presvitlega cesarja prejeli, se bo danes v poglavitnem mestu krajske dežele, moje drage domovine, prva porota, to je, sodba po priseženih možéh ali porotnikih začela. Z vselej pozdravim ta dan, ki mi je bil odločen, Vam ta prežlahtni dar izročiti, ki ima ljudstvo k ljubezni do pravice in k poštenemu življenju čedalje bolj spodbujati. Vi gospodje porotniki, ki ste po postavi in po zaupanju svojih sobratov k tako imenitnemu sodnemu opraviu poklicani in izvoljeni — Vi pa s svojimi razsodbami pokazite, da so prebivavci Krajske dežele že zares na tako visoko stopnjo omike in razsvetljenja se povzdignili, da se jim smejo sodne opravila zoper hudodelnike, ki so pravici tako silno nevarni, z mirno vestjo zaupati. Zakaj le, če to storite, se zamore pričakovati, da se bo ta zares vstavna naredba, ta krepka podpora prave svobode, za zmirej ohranila. Dobro prevedim, da Vam je to novo opravilo toliko težji, ker se po starih postavah ni očitno obravnavalo, — da morate tedaj, ako hočete svojo dolžnost zvesto spolnovati, na vse skerbno paziti. Vaša dolžnost, gg. porotniki, je, dobro prevdarjati: ali je zatoženec kriv ali ne, in vselej po svojem notranjem prepričanju razsoditi. — V ta namen Vam bom pa vse dogodbe natanko razlagal in sicer ne le tiste, ki so zoper toženca, ampak tudi tiste, ki ga zagovarjajo. Tudi Vam bom, če bote v kakoršni koli reči razjasnjenja potrebovali, in ga od mene želeli, vselej po svoji dolžnosti rad vse razjasnil. Nadalje bodete tudi razlaganje in nasvetovanje c. k. državniiga pravdnika, kteri je zastopnik po hudodelstvu razželjene države, kakor tudi zagovore in nasvete zatožencovega zagovornika slišali. Po tem takem Vam bo mogoče, po godnem prevdarku in po natančnem pretresu vsih dokazov, ki so bili za ali zoper zatoženca